

**শ্বেত মুনি
শ্রীশ্রীমা সর্বাণী**

শ্বেত-বরাহ কল্পে ব্ৰহ্মার মানসপুত্ৰদণ্ডে ‘শ্বেত’ নামক এক মহামুনি জন্মগ্ৰহণ কৱেন। শ্বেত মুনি ও ব্ৰহ্মা-দেহজাত তাঁহার পূৰ্বজ মুনিগণ সহস্র বৎসৰ পাশ্চাপাত যোগ অবলম্বন পূৰ্বক নিষ্কলুষ দেহে ধৰ্মোপদেশে ব্যাপ্ত থাকিয়া পুনৱায় ব্ৰহ্মাদেহেই বিলীন হন। এই শ্বেত মুনি প্ৰজাপতি খায়িৱাজ রূপে ধৰাধামে অবতীৰ্ণ হন। নৱপতি ‘শ্বেত’ শিব যোগ সাধনে বহু সহস্র বৎসৰ তপস্যারত থাকিয়া পুণ্যসিদ্ধ ও আপুকাম হইয়াছিলেন। ত্ৰেতাযুগে বিদৰ্ভৱাজ সুদেবেৰ প্ৰথমা স্তৰীৰ পুত্ৰদণ্ডে ‘শ্বেত’ ধৰাতলে জন্মগ্ৰহণ কৱেন। সুদেব ত্ৰিভুবন বিখ্যাত নৱপতি ছিলেন। পিতার মৃত্যুৰ পৰ শ্বেত পিতৃ-সিংহাসনে আৱোহণ কৱেন। পূৰ্ব জগ্নার্জিত শুদ্ধ ব্ৰাহ্মণদ্বেৰ সংস্কাৰ বশতঃ শ্বেত প্ৰজাপতি নিজেৰ আয়ুৰ পৱিমাণ কাল জ্ঞাত ছিলেন। কালক্রমে যখন তিনি বুবিতে পারিলেন যে তাঁহার আয়ু বিগতপ্ৰায় হইয়া আসিয়াছে তখন তিনি নিজ কনিষ্ঠ আতা সুৰথকে রাজ্যে অভিষিক্ত কৱিয়া তপস্যাৰ্থ দণ্ডক বনে একটি সৱোবৱেৰ তাঁৰে গমন কৱেন এবং তথায় তিনি সহস্র বৎসৰ অতি কঠোৰ তপস্যা কৱিয়া ব্ৰহ্মালোকে গমন কৱেন।

ব্ৰহ্মালোকে গমন কৱিয়াও তিনি ক্ষুধা-তৃষ্ণগ্য পীড়িত হইতে লাগিলেন বলিয়া অতিশয় আশ্চৰ্য্যাপূৰ্ণ হইয়া তিনি ব্যাকুল চিত্তে ব্ৰহ্মার নিকট গমন কৱিয়া তাঁহার সমুদয় অবস্থা নিবেদন কৱিলেন ও তাঁহার নিকট আহাৰ্য্য প্ৰাৰ্থনা কৱিলেন ও ইহার কাৰণ জিজ্ঞাসা কৱিলেন। ব্ৰহ্মা বলিলেন যে শ্বেতৱাজ তপস্যা কৱিবাৰ সময় কেবল নিজ দেহেই পুষ্টিসাধন কৱিয়াছিলেন, কিন্তু কখনো কিছু দান কৱেন নাই। বপন না কৱিলে যেমন কোনও ফল উৎপন্ন হয় না, তেমনই কৰ্মেৰ ফলও গতিলাভ কৱিয়া থাকে। সেই কাৰণে ব্ৰহ্মালোকে উপস্থিত থাকিয়াও তিনি ক্ষুধা-তৃষ্ণ দ্বাৰা পীড়িত হইতেছেন। এই বলিয়া ব্ৰহ্মা বিধান দিলেন যে শ্বেতকে নিজ শব ভক্ষণ কৱিয়া ক্ষুধার নিবৃত্তি কৱিতে হইবে। সুদীৰ্ঘকাল পৱে মহৰ্ষি

অগস্ত্যেৰ কৃপায় তাঁহার মুক্তিলাভ হইবে। তদবধি শ্বেতমুনি রাজব্ৰহ্মালোক হইতে প্ৰতিদিন মৰ্ত্যে দণ্ডকে ঐ জলাশয়েৰ তীৰে হংসযুক্ত দিব্য বিমানে কৱিয়া আসিয়া নিজ শব-মাংস ভক্ষণ কৱিয়া ক্ষুণ্মিবৃত্তি কৱিতেন। ব্ৰহ্মা-বৰে শবেৰ ভক্ষিত অংশ পুনৱায় সম্পূৰ্ণতা লাভ কৱিত।

একদিন মহৰ্ষি অগস্ত্য আৱণ্যে পৰ্যটন কৱিতে কৱিতে শ্বেতৱাজকে শব মাংস ভক্ষণ কৱিতে দৰ্শন কৱেন। অগস্ত্য ইহার কাৰণ জানিতে চাহিলে শ্বেতৱাজ নিজ বিবৱণ কীৰ্তন কৱেন। তদনষ্টেৰ মহৰ্ষি অগস্ত্য শ্বেতেৰ নিকট হইতে একটি আভৱণম অনুত্তম মাত্ৰ গ্ৰহণ কৱেন। ইহাতে শ্বেতৱাজ মুক্তিলাভ কৱিয়া ব্ৰহ্মালোকে প্ৰস্থান কৱেন।

এই শ্বেত মুনি-ৱাজই আৰাৰ বৰাহ কল্পেৰ প্ৰথম দ্বাপৱেৰ মহাদেবেৰ অংশে ‘শ্বেত’ নামেই শিখাযুক্ত মহামুনিৱাদে এই ধৰাতলে অবতীৰ্ণ হন। তখন তাঁহার শ্বেত, শ্বেতশিখ, শ্বেতাশ্ব ও শ্বেত লোহিত নামে চাৱিজন শিবভক্ত ব্ৰহ্মানিষ শিয় ছিল।

বৰাহ কল্পেৰ অৱোবিংশ দ্বাপৱেৰ মহাদেবেৰ অংশে শ্বেত মুনিৰ পুনঃ আবিৰ্ভাৰ হয়। তখন শিবাবতাৰ ব্ৰহ্মাৰ্ষি শ্বেতেৰ উশিক, বৃহদাশ্ব, দেবল ও কবি নামে চাৱিটি পুত্ৰ হয়। শ্বেত মুনি হিমালয় পৰ্বতে কালকে জৰাগ্ৰস্ত কৱেন। সেইজন্য হিমালয় পৰ্বত ‘কালঞ্জিৰ’ নামে বিখ্যাত। শ্বেতমুনি পৱম শিবভক্ত ছিলেন। একবাৰ যম তাঁহাকে স্বপুৱে লইয়া যাইবাৰ চেষ্টা কৱায় শিব যমকে ভস্মীভূত কৱেন এবং শ্বেত মুনিকে ‘গাণপত্য’ পদ প্ৰদান কৱেন।

আত্মজ্ঞানেৰ দৃষ্টিভঙ্গিতে, এই শ্বেতমুনিই কলিযুগাস্তে দক্ষিণেৰ ‘নাগৱাজ’ মুনি। এনাকে শ্রীশ্রীশ্যামাচৱণ লাহিড়ী বাবাৰ সদ্গুৱ ‘মহামুনি বাবাজী’ বলিয়া অনেকেই আভিষ্ঠ কৱেন। সেই ভুল নিৱসনেৰ জন্যেই ‘শ্বেত’ মুনি চাৱিত কথা এক্ষেত্ৰে ব্যক্ত কৱা হইল বিভিন্ন পুৱাণেৰ সহায়তায়।

(সহায়ক গ্ৰন্থ : রামায়ণ, বায়ুপুৱাণ,
লিঙ্গপুৱাণ, স্কন্দপুৱাণ ইত্যাদি)

শ্রুত্যাং ধৰ্ম্য সৰ্বস্বৎ শ্রত্বা চ হৃদি ধৰ্য্যতাম্।

আত্মনঃ প্ৰতিকুলানি ন পৱেযাং সমাচৱেৎ।। —আচাৰ্য্য চাগক্য

— অন্য লোকেৰ ব্যবহাৰে মনে যে ব্যথা বোধ হয়, অপাৱেৰ প্ৰতি সেইৱৰ্কপ ব্যবহাৰ কখনই কৱা উচিত নয়। ইহাই
সকল ধৰ্মেৰ সার কথা।